

בית מדרן

לענין מדרן רבינו עובדיה יוסף שליט"א

הרב המקדים: הרב"ג רבי דוד אברתצ'ירא שליט"א
רב העיר רבנו

שיעורו השבועי
של מדרן הראש"ל הרב"ד לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול **רבי יצחק יוסף שליט"א**
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

השיעור נערך ע"פ הגאון רבי יצחק לוי שליט"א
רב העיר מסר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

עלון מס' 235

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	16:24	17:16	17:47
תל אביב	16:20	17:12	17:43
חיפה	16:20	17:11	17:42
באר שבע	16:24	17:16	17:47

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע זכות עלון
"בית מדרן" מוקדש ל:
ינאי יוחאי בן דוד
לר"מ"ש מקורב וחלומות מיוחדות

הייגו: 5290

"עשה לך רב והסתלק מהספק" בכל שאלה,
בהלכה, בהנהגה, בשלום בית ובחינוך ילדים
עשרות רבני אגודת 'בית מדרן' נמצאים פה בשבילך!
24 שעות ביממה ברצף

למענה הלכתי מהיר
לפי ירכיבו של מורנו ורבינו
גורן יוסף דוד רבי עובדיה יוסף שליט"א

5293 *שלוחה 1

- תוכן העניינים:**
- עמ' 4-1 **השיעור השבועי**
מדרן רבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
 - עמ' 5 **פרשת וישב**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
 - עמ' 5 **סגולות לחנוכה**
הרב אברהם דניאל שליט"א
 - עמ' 6 **הלכות חנוכה**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
 - עמ' 7 **לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
 - עמ' 7 **אתגרים בחינוך**
הרב אברהם ברוזילאי שליט"א
 - עמ' 7 **נרות חנוכה מהי?**
הרב משה חוב שליט"א

הלכות חנוכה

כמה נרות מדליקים. אם בעל הבית מדליק או כל בני הבית. דין הנשים בנר חנוכה. ההדלקה בכותל. המנהג להדליק בתוך הבית. מנהגי בני ספרד כרבני אשכנז. זמן הדלקת נר חנוכה. התבטלות לגדולי הדור. זמן קריאת שמע. זמן ההדלקה לאברכים ולבחורי ישיבות

הלכה כבית הלל

א. בגמרא (שבת ט"א) תנו רבנן, מצות חנוכה נר איש וביתו. והמהדרין מדליקים נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים ביום הראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך, ביום השני מדליק שבעה נרות וביום השלישי ששה נרות וכן על זה הדרך, כנגד הימים הנכנסים. ובית הלל אומרים ביום ראשון מדליק אחד, מכאן ואילך מוסיף והולך, ביום השני מדליק שני נרות וביום השלישי שלשה נרות וכן על זה הדרך, כנגד הימים היוצאים, ומעלין בקודש ואין מורדין, הלכה כבית הלל, וכך המנהג בזמננו. חנוכה ראשי תיבות: ח' נרות והלכה כבית הלל.

מחלוקת הראשונים

ב. נחלקו הראשונים בפירוש הסוגיא האם "המהדרין מן המהדרין" חוזר על ה"מהדרין", שהמהדרין מדליק נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין בא לומר שמוסיף והולך לכל אחד מבני הבית, כלומר שאם בנו הבית עשרה, ביום הראשון ידליקו עשרה נרות וביום השמיני ידליקו שמונה נרות. וכך דעת הרמב"ם (פ"ד מהלכות חנוכה ה"א וה"ב). או ש"המהדרין מן המהדרין" חוזר על עיקר הדין, שמצות חנוכה נר איש וביתו, ורק ראש המשפחה מדליק, והוא מוסיף והולך, ביום הראשון נר אחד וביום האחרון שמונה נרות. וכך דעת התוספות (ו"ה והמהדרין), כי רק כך ניכר כמה ימים היה הנס, אבל אם מדליק לכל אחד מבני הבית יחשבו שהיום יום ראשון ויש בני בית רבים. התוספות לא יחידים, כך גם דעת המאירי והריטב"א (שבת ט"א) והכל בו (סימן ט"ז), וכן פסק גם רבנו ירוחם (גיט' ד"א דס"א ע"ג), ומוסיף שגם המנהג כדעת התוספות.

מדרן והרמ"א

ג. מדרן השלחן ערוך (סי' תרע"א סעיף ב') פסק כדעת

התוספות ושאר הראשונים, שבכל בית מדליקים חנוכה אחת בלבד, והרמ"א בהגהת שם פסק כדעת הרמב"ם שכל אחד מבני הבית שהגיע לגיל בר מצוה צריך להדליק, ואמנם הרמ"א נטה מעט מדברי הרמב"ם שכתב שבעל הבית מדליק כנגד כל בני הבית, כי אין לא ניכר כמה ימים חנוכה, ולכן כתב שכל אחד ואחד מבני הבית מדליק חנוכה לעצמו, האחרונים טרחו לבאר מדוע הרמ"א חידש שיטה לעצמו ונטה מדברי הרמב"ם, יש מתרצים שהרמב"ם חיבר על זמנם שהיו מדליקים בפתח הבית מבחוץ, וכיון שאי אפשר לכל בני הבית לעמוד שם יחד ולהדליק, לכן בעל הבית מדליק לכולם, אבל הרמ"א חיבר על המנהג להדליק בתוך הבית ושם כל אחד יכול להדליק לעצמו, ומנהג האשכנזים עד היום כדעת הרמ"א.

חייבות אבל לא מדליקות

ד. גם למנהג האשכנזים שכל אחד מבני הבית מדליק חנוכה, חבונות לא סדליקות, מכאן החתם סופר (שבת ט"א) היות שעיקר מצות נר חנוכה היה להדליק בחוץ, זה לא כבוד שאשה תצא החוצה בלילה, "כל כבודה בת מלך פנימה" (תהלים ס"ה, ד), לכן חבונות לא מדליקות. למרות שבגמרא (שבת ט"ז) אמר רבי יהושע בן לוי גשים חייבות בנר חנוכה, מפני שאף הן היו באותו הנס, ופירש רש"י שהנס נעשה על ידי אשה, והיא יהודית, כפי שהרחבנו בשיעור הקודם, מכל מקום אינן מדליקות כעצמן אלא בעל הבית מדליק ומסבין להוציא ידי חובה גם את אשתו ונשותיו, אם האשה אלמנה או גרושה הגרה לבדה, מדליקה לעצמה ומברכת על ההדלקה, אבל אם יש איש בבית הוא ידליק.

ההדלקה בכותל

ה. בכל יום מימי חנוכה בכותל המערבי באים רבנים ומדליקים חנוכה, וגם מדרן זצ"ל בזמנו שכינה כרב ראשי לישראל, היה מגיע להדליק באחד מימי חנוכה, אמנם דעת הרב אלישיב (בספר אש"י האש"י מועדים רס"ב) לא היתה

לעילוי נשמת הרב בן ציון בן אביגיל זצ"ל ולע"נ אברהם בן רבקה הומיון ז"ל

סיום הש"ס הגדול בעולם - פרטים בגב העלון

נחה להדליק כמותל, כי חז"ל אמרו "גר איש וביתו" ומשמע שצריך להדליק במקום מקורה כמו בית, ולפי דעתו צריך להיכנס למנוחה הכותל ולהדליק שם. אבל כל הרבנים הראשיים לדורותיהם שהדליקו ברחבת הכותל - ובראשם מרן זצ"ל - לא הסכימו איתו. איפה כתוב שצריך מקום מקורה, כמותל המערבי מדליקים מדין בית כנסת, וגם הכותל הוא מקום הקבוע לתפלה. אחד הטעמים להדליק בבית כנסת, כי הוא מקום מקדש מעט, ומדליקים בעין המנוחה שהיתה במקדש. ולפי זה אין לך מקום יותר טוב להדליק כמו הכותל המערבי. יש עוד טעם להדליק נר תנוכה בבית כנסת, כדי להוציא ידי חובה את מי שאין לו בית, והטעם העיקרי להדליק בבית כנסת הוא משום פרסומי ניסה לרבים, כמו שכתבו הריטב"א (שם ב) סו"ח הריאה) והריב"ש (סימן תיא), ופרסום הנס לרבים שייך רק כאשר יש עשרה אנשים. אבל אם אין עשרה אנשים אין לברך על הדלקת נרות תנוכה בבית הכנסת.

נשות הכותל

1. לצערנו הרב בשנים האחרונות יש נשות הכותל, שהן חצי רפורמיות ורצות להדליק תנוכה כמותל בעזרת הנשים, והן טוענות שנשים חייבות בני תנוכה. נכון, יש שוויון זכויות... אבל כבר בארנו שהמזוהר הוא בבית שלה כשאין איש שידליק, כגון אלמנה, גרושה, רווקה זקנה, או אם בעלה נסע לחו"ל ואמר לה להדליק במקומו. מה שאין כן בבית כנסת, החיוב הוא על גברים דוקא. נשות הכותל נשיות על זה כל שנה מלהמות, וכי חסר מצוות שהן צריכות לקיים ולא מקיימות! אבל הן רוצות להידמות לרפורמים, זו מטרתן אותם רפורמים שררסו את היהדות בחו"ל, וכאן בארץ צריכים לעמוד על המשמר ולהתרחק מלהיות דומים להם. ולכן צריך לאסור עליהן להדליק תנוכה כמותל מאו שכבשו את הכותל לפני חמישים ושנים שנה היות קבע שהרבנות הראשית לישראל היא ממונה למבוע את מנהגי במקום כמותל המערבי, לכן קבעו שנשים לא ידליקו נר תנוכה כמותל המערבי. צריך לעמוד על המשמר ולמנוע מהן להדליק, ולא להתפשר איתן.

מניחו על שלחנו

2. בגמרא (שבת טא) אמרו שבשעת הסכנה מניחו על שלחנו דוד, בזמנם היתה אומה שהיו עובדים לאש, והיו מדליקים אש רק לצורך העבודה וזה שלהם, ולהדליק נר תנוכה בחוץ היה סכנת נפשות, לכן הדליקו בתוך הבית. האור זרוע (סי' שכא אות ב) תמה מדוע היום מדליקים בתוך הבית הרי בזמננו אין סכנה ממש, אפילו הבג"ץ עוד לא אסר להדליק נר תנוכה בחוץ... אבל כבר כתבנו הראשונים שנהגו להמשיך ולהדליק בתוך הבית, תקנה ממקומה לא זזה, הואיל ונהגו נהגו. וכן כתב העיטור (ח"ב הלכות תנוכה דף קד ע"ד), ולכאורה אם כל ההיתר להדליק בתוך הבית הוא רק מחמת הסכנה, מדוע הולכים אחר המנהג, וכי אם ינהגו לאכול בשר בחלב זו סיבה להתיר? אלא כוונת הראשונים לומר שאחר שנהגו להדליק בתוך הבית, המנהג הנהג על כל סיבה שתהיה ולא רק במקום סכנה, גם אם יש חשש של איבה, או אם יש לו הנוכח יפה מספיק וחושש מגולגלים, מכל סיבה שהיא יכול להדליק בתוך הבית, והואיל ונהגו נהגו.

מנהגנו הובא ברמב"ם

3. אמרנו שהמונהג בכל בית להדליק תנוכה אחת בלבד, והטורי זהב וסימן תרעא סק"ט) תמה על מנהג הספרדים שנהגים כדעת התוספות ולא כהרמב"ם. אף על פי שבררר כלל פוסקים כדעתו של הרמב"ם, ונשאר בערין עיון. אולם בספר חמד משה (סק"ט) זכר הגאון רבי שלמה הכהן מוילנא בעל חשק שלמה (הובא בשו"ת חמד מערכת תנוכה אות ט סק"ז), כתבו להשיב על זה, שבני ספרד לא עושים נגד דעת הרמב"ם, כי הרמב"ם בניצמו (הילכות ג) סיים: מנהג פשוט בכל ערינו בספרד שיהיו כל אנשי הבית מדליקים נר אחד בלילה הראשון, ומוסיפים והולכים נר בכל לילה ולילה, עד שנמצא מדליק בלילה שניני שמנה נרות, בין שהיו אנשי הבית מרובים בין שהיה אדם אחד.

עדות המורח כרבני אשכנז

4. באמת שזה לא המקום היחיד שהספרדים נוהגים שלא כדעת הרמב"ם, יש

1. הקלוקל התחיל מהחטאת האחרונה לפני כמאתים וחמישים שנה, והמשיך עם הרפורמים, וגם הרפורמיסטים הולכים ומתקלקלים, היום הם כמעט כמו רפורמים, הרפורמים מביאים בראי וכומר, ואתחילם יהודי עם נוצריה ולחץ, וכן נראה להתבוללות בצורה נוראה, ולכן לא ניתן להם לעניין סליחתם כאן בארץ.

עוד כמה דוגמאות שהספרדים נהגו כחכמי האשכנזים והאשכנזים נהגו כחכמי הספרדים, דוגמה אחת בליל פסח, שהאשכנזים מברכים על כל כוס וכוס מארבע מיסות, כדעת הרמב"ם (פ"ח מהלכות הבין וצ"ח הלכות י), אבל אנו הספרדים נוהגים כדעת הרא"ש (פ"ק ע"ב מסעוד סעוד כו) ומברכים רק על הכוס ראשון ושלישי, וכן לגבי הסליחות, הרמב"ם (פ"ג מהלכות תשובה הלכות ד) כתב שאומרים סליחות בעשרת ימי תשובה, והאשכנזים תפסו כמותו והוסיפו כמה ימים לפני ראש השנה, אבל אנו הספרדים נוהגים כמו שהביא הטור (סימן תקפ"א) שנהגים לומר סליחות החל מראש חודש אלול, גם לגבי צורת האותיות של סת"ם, מרן הבית יוסף (סימן לו) העתיק את צורת האותיות מספר "ברוך שאמר" שהיה נאון אשכנזי, כגון האות ש' עם שפיץ למטה, ואילו היעב"ץ (בספר סוד הקניניה סי' לו) שהיה חכם אשכנזי לפי משלוש מאות שנה, הביא את צורת האותיות שנהגים בהם הספרדים, וכן לגבי שיעור כוית לדעת הרמב"ם (ע' בשו"ת יחוד דעת ח"א סימן טו ו"ה אולם) כבר על שליש ביצה - כ-16 גרם בערך - מתחייב לברך ברכה אחרונה, אבל אנו נוהגים כדעת התוספות (חולין ק"ג) שכוית הוא 27 גרם, וכן לגבי סוכה, דעת הר"ף (סימן כב ע"א מ"זי הר"ף) והרמב"ם (פ"ה ו' מהלכות אילת הל"ב יב) שיש לברך על כל בניסה לסוכה, ואנו נוהגים כדעת הרא"ש (ע"י דפוס סימן ג), שמברכים רק על סעודה בסוכה, וכמו שפסק מרן השלחן ערוך (סימן תרל"ג סעיף ח).

הוא לבדו יעשה לכם

5. המגן אברהם (סימן הערב סל"ה) כתב, שלכתחילה בעל הבית יקבץ את כל בני ביתו שיחיו נכחים בשעת הדלקת הנרות, שתבנים יבואו מודשיבה והבנות מהסמיע, משום פרסומי ניסה. וכן כתבו בספר ערוך השלחן (אות ז) ובספר קיצור שלחן ערוך באמצע סי' ו' סימן קל"ט סעיף י, ודבינו יוסף חיים בשו"ת ידו חיים (ע"ו קכ"ט) שבני הבית צריכים לעמוד ליד בעל הבית בעת הדלקת הנרות, כי מטרת ההדלקה היא לפרסומי ניסה, וזה לא דומה לנר שבת שבני הבית לא צריכים להיות נכחים ליד האשה בשעת ההדלקה, כי שם מטרת ההדלקה היא כדי שיהיה אור בבית בשבת, ובספרו בן איש חי (פרשת ושב הלכות תנוכה אות ז) פסק שאם בני הבית ישנים ידליק בלא ברכה, וכדי לברך על ההדלקה צריך שלכל הפחות אחד מבני הבית יהיה ער, אבל זה להלכה אפשר לברך כל הלילה גם כשהוא לבדו, וכמו שכתב המגן אברהם (סק"ז) בדעת מרן, ועוד שכן מפורש בגמרא (שבת מג), שם מסופר על רבי זירא שכשהיה רווק בישיבה היה מתארח ומשתתף בפרוסות, וכשתחתן שוב לא היה צריך להשתתף בפרוסות, למרות שהיה רחוק מהבית, ומשמע שהיוצאים ידי חובה לא צריכים מהדין להיות נכחים בבית בשעת ההדלקה, ולפי דברי הרב בן איש חי מה תעשה אשה אלמנה, תעיר את בעלה מהקבר?... וכן מה יעשה כל מי שגר לבד? לכן לכתחילה אם אפשר יעיר אותה, בחנאי שלא תכעס עליו ואז תהיה בעיה של שלום בית... ואם קשה לה לקום לא יעיר אותה, אפילו צער בעלי חיים דאורייתא... ויברך וידליק לבד.

חיוב מצוה

6. בספר מקור חיים (סימן הערב) כתב שאחר הדלקת נרות תנוכה, ראוי להישאר ליד הנרות ולשמוח בהם, וביעתיים ישיר שירים כגון "מעוז צור ישועתי", "יוגים נקבצו עלי". הגאון האד"ת רבה של ירושלים (בספר נפש חוד ע"ג) מס' אות יד) כתב: מצות נרות תנוכה היתה חביבה עלי עד מאוד, ולולא שיחת הבריות הייתי מחדר שידלקו זמן רב כפי היכולת, והייתי מתענג לישב בחדר שבו הנרות לראותם ולהסתכל בהם בכל רגע, ולא הלכתי מאותו חדר רק כשהייתי אנוס על פי עבודת הציבור, ובכל זאת הייתי יושב נגד הפתח מאותו חדר כדי להסתכל כפעם בפעם, והייתי שש ושמה בהם הרבה, ובספר יסוד ושורש העבודה (ש"י יג) כתב, שבשעת הדלקת הנרות ראוי להאריך בשירים ופיוטים במשך חצי שעה, ואחר כך ראוי לספר לבניו ולבני ביתו על הגסים והנפלאות שעשה הקדוש ברוך הוא לאבותינו. אולם החזון איש לא נהג כך, אמר מזמור "ארוטמן" וולך ללמוד. כך גם נהג מרן זצ"ל. אחד אמירת "הנרות הללו" ומזמור "ארוטמן" חנו לחדרו ללמוד. לכן מי שחס על זמנו ללמוד תורה, או שממחר לצאת לעבודה, לא חייב להישאר ליד הנרות, מה שאמרו להישאר ליד הנרות הוא לרווחא דמילתא, והריא דאי אפשר אי אפשר.

7. בשו"ת ידו חיים יש תשובות קצרות כמעט שנת תורה לשמה, ואמנם בתורה לשמה חתם את התשובות בשם "חזקאל כה"ן, אבל אנו תוספים שם שנת תורה לשמה הוא מבייש יוסף חיים. 8. היה נאון עצום, חמ"ח של הרב סק"ה, רבי שמואל מסלנט רבה של ירושלים, היה זקן ושני ימים אמנם יש כוונה אבל שכלל הסקר מאר אחו, ובאנו הביאו את הגאון האד"ת - שהיה צעיר דינמי - ליהודי רבה של ירושלים בזמן חיותו של רבי שמואל מסלנט, הוא שתם, אבל מציא בלב לא היה מילם עם זה, ומעניין שהאד"ת מסר עוד בחייו של רבי שמואל מסלנט שהמשיך לכתוב ספר העיר עוד כמה שנים.

החוקר והמחבר של דף זה הוא הרב הרש"ר הירש, אגודת ישראל, ירושלים. יצא לאור ב-1998. כל הזכויות שמורות. כל השינויים והתקנות יפורסמו בדף זה.

זמן ההדלקה

יב. הגמרא (שבת כא) אומרת על נר חנוכה שמצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן עד זכליא רגלא דתרמודאי, והר"ף כתב ופ' רגלא ספ' הר"ן ששיעור זה הוא כמו חצי שעה, ומה שכתוב "משתשקע החמה" אין הכוונה שתחילת זמן הדלקת הנרות הוא משתשקע החמה בלוחות שלנו, אלא הכוונה לצאת הכוכבים, וכן בגמרא תענית (ג) כל תענית שלא שקעה עליו חמה אין שמה תענית, כתבו הראשונים שיש להוציא את הצום בסוף השקיעה והיינו בצאת הכוכבים, וכן כתבו רבינו חם בספר הישר וס"ה (רא) והרא"ש (תענית טו), והבנו"ג (הל' חנוכה סימן קמ"ו), הגהות מרדכי (תפ"ג דשבת), ועוד. אולם הרמב"ם (פ"ד סוף חנוכה ה"ח) כתב: אין מדליקים נר חנוכה קודם שתשקע החמה, אלא עם שקיעתה, לא מאחרים ולא מקדימים. ומשמע שזמן הדלקת נרות חנוכה הוא מהשקיעה, וכך גם פסק הגאון מוילנא (סי' תשי"ג דרא), וכך נהגים חלק מהאשכנזים. אבל הנהגים כך לא שמו לב שיש סתירה בדברי הגר"א, בהלכות חנוכה כתב להדליק בשקיעה, אבל ביורה דעה (סי' רס"ט ק"ז) האריך לבאר שקיימא לן כרבי יוסי, ולכן יש להדליק בצאת הכוכבים. נמצא שדעת הגר"א לא ברורה, מן השלחן ערוך (סימן תענית ס"ג א) שינה מלשון הרמב"ם וכתב: אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה, אלא עם סוף שקיעתה, לא מאחרים ולא מקדימים. הכנה"ג (סי' תע"ה סק"ה) כתב שבדרך כלל מרן השלחן ערוך תפס את לשון הרמב"ם, ואם כן כשיש שינוי זה לא בגלל סתירה טיפית בהקלדה... אלא שינה במאונן, וכתב שזמן הדלקת נרות חנוכה היא מסוף השקיעה, והיינו מצאת הכוכבים.

התרחק מהוראותיו

יג. יש חכם אחד שמפרטס להדליק נרות חנוכה בשקיעה, אבל מרן השלחן ערוך שינה מלשון הרמב"ם וכתב סוף שקיעתה, לומר זמן ההדלקה הוא בצאת הכוכבים, כדעת כל הראשונים שהזכרנו, וכן דעת להקה אחרונים, מהם: הבית חדש (סי' תע"ג), המגן אברהם (סק"א), מרן החי"ב (בבבבב הגדולה (בשי"י והח"י סק"א), האלה רבה (סק"א), הגאון מליסא (מרן הח"י סק"א) בן סאמר מרדכי ברטי (סק"א), ח"י אדם (כלל ק"ד סעיף י"ח), מנח"י פראג" (סימן י), פ"ר מגדים (אשל אברהם סק"א), בן איש חי (פ"ח ע"ג ע"ג ע"ג), כ"ף החיים (סק"ב), גם החזון איש (הבא בבבבב הלכה תלמודא סי' תשי"ב ע"ג ע"ג) היה מדליק בבני ברק עשרים דקות אחרי השקיעה, אתה רואה שכל גדולי האחרונים מורים להדליק נר חנוכה בצאת הכוכבים, וכי אתה גדול יותר מכל הראשונים והאחרונים הללו? כנראה הוא חושב שהוא יותר גדול מכולם, כי הוא למד במקום חשוב... לכן "לא תבוא לו ולא תשמעו אליו" מרן זצ"ל כתב עליו בספר (חזון עשרה תענית ע"ג טו) להתרחק מהוראותיו. אותו אחד בא אלי בזמנו, וככה לפני, למה מרן כתב עליו כך, והאמת "את חטאי אני מזכיר היום", כתוב שאסור להריח אחרי רבי (מהר"י ק"ה), אבל או ריחמתי עליו ובאתי למרן ואמרתי לו: מסכן, תראה אין הוא שבור... אבל אחר זמן התברר שמרן צדק, הוא ממשין בדרך שלו ועוקף חרבה הלכות מהשלחן ערוך. רדכי היא ורד עקומה, יש לו שכל עקום. לכן גם בדין הזה אין לשמוע לו, אנתנו מדליקים נרות חנוכה רק מצאת הכוכבים, ולא מקדימים.

שני תירוצים

יד. בגמרא (שבת כא ע"ב ב"ג) דנו אם כבתה זקוק לה או אין זקוק לה, כלומר, אם הדליק נרות חנוכה כפי הדין, היה שמן כשיעור והחלון היה סגור, ולפתע נשבה רוח פוצים והחלון נפתח והנרות כבו, או שעבר ילד והסוודר שלו נתפס בתנווכיה והיא נפלה וכבתה, האם זקוק לחזור ולהדליק או לא. והגמרא שואלת: וכבתה אין זקוק לה? ורמיהו, נצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן עד זכליא רגלא דתרמודאי, והר"ף כתב ופ' רגלא ספ' הר"ן ששיעור זה הוא כמו חצי שעה, ומה שכתוב "משתשקע החמה" אין הכוונה שתחילת זמן הדלקת הנרות הוא משתשקע החמה בלוחות שלנו, אלא הכוונה לצאת הכוכבים, וכן בגמרא תענית (ג) כל תענית שלא שקעה עליו חמה אין שמה תענית, כתבו הראשונים שיש להוציא את הצום בסוף השקיעה והיינו בצאת הכוכבים, וכן כתבו רבינו חם בספר הישר וס"ה (רא) והרא"ש (תענית טו), והבנו"ג (הל' חנוכה סימן קמ"ו), הגהות מרדכי (תפ"ג דשבת), ועוד. אולם הרמב"ם (פ"ד סוף חנוכה ה"ח) כתב: אין מדליקים נר חנוכה קודם שתשקע החמה, אלא עם שקיעתה, לא מאחרים ולא מקדימים. ומשמע שזמן הדלקת נרות חנוכה הוא מהשקיעה, וכך גם פסק הגאון מוילנא (סי' תשי"ג דרא), וכך נהגים חלק מהאשכנזים. אבל הנהגים כך לא שמו לב שיש סתירה בדברי הגר"א, בהלכות חנוכה כתב להדליק בשקיעה, אבל ביורה דעה (סי' רס"ט ק"ז) האריך לבאר שקיימא לן כרבי יוסי, ולכן יש להדליק בצאת הכוכבים. נמצא שדעת הגר"א לא ברורה, מן השלחן ערוך (סימן תענית ס"ג א) שינה מלשון הרמב"ם וכתב: אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה, אלא עם סוף שקיעתה, לא מאחרים ולא מקדימים. הכנה"ג (סי' תע"ה סק"ה) כתב שבדרך כלל מרן השלחן ערוך תפס את לשון הרמב"ם, ואם כן כשיש שינוי זה לא בגלל סתירה טיפית בהקלדה... אלא שינה במאונן, וכתב שזמן הדלקת נרות חנוכה היא מסוף השקיעה, והיינו מצאת הכוכבים.

השוק, האם אין כוונת ברייתא זו שאם כבתה זקוק לחזור ולהדליק? מתרצת הגמרא שני תירוצים א. דאי לא אדליק מדליק, כלומר מה שאמרו עד שתכלה רגל מן השוק, הוא לענין שאם לא הדליק בתחילת הזמן, יכול להדליק במשך כל החצי שעה. ב. ואי נמי לשיעורה. כלומר מה שאמרו עד שתכלה רגל מן השוק, הוא לענין שיעור השמן שיחן בנר שיוכל לדלוק חצי שעה, אבל אם כבתה אין זקוק לה.

כל הלילה בברכה

טו. התוספות (שבת כא) ר"ה דאי לא) כתבו שלפי התירוץ הראשון של הגמרא, דאי לא אדליק מדליק, משמע שאין להדליק אחר חצי שעה מצאת הכוכבים, ואמנם הביאו דעת ר"י מורה שאחר חצי שעה ידליק מספק, בל' ברבה, אבל הוסיפו את דעת ר"י, שעתה שמדליקים בתוך הבית, אפשר להדליק אפילו בשעה מאוחרת, ולא דוקא בחצי שעה הראשונה, התוספות היו לפני כשמונה מאות וחמישים שנה וכבר בזמנם לא היה סכנה, ואף על פי כן המנהג היה להדליק בתוך הבית, וכן כתבו הרשב"א (סס"ו, הריטב"א א' וס"ה), האור זרוע (סי' ט"ז א"ח ב'), ספר העיטור (ח"ב הלכות חנוכה דף ק"ד ע"ד), רבינו ירוחם (י"ח א"א ע"ב), ספר אוהל מועד (שער סג' קטן דף א"ט ע"ג), שבלי הלקט (סימן קמ"ה), וכן פסקו האחרונים, מהם הפרי חושב (סי' תשי"ג), מרן החיד"א (בבבבב ברבה סי' תע"ב ס"ב), ומשמע זה מדליקים גם אחר חצי שעה שאחר צאת הכוכבים, עד עמוד השחר, כך ההלכה. מרן זצ"ל בתקופת חייו רב ראשי לת"א ולאחר מכן לישדאל, היה הולך ממקום למקום לזכות את הרבים, בפרט בתנוכה שהיו הרבה מסיבות ודרשות, ולא היה מגיע לבית בוטן הדלקת הנרות. הוא היה מבקש מהרבנית שתדליק, אבל לחלאבי יש דמיון, היא אמרה מה אני אלמנה ח"ו... אחכה לך עד שתבוא, מרן היה מגיע לבית בשעה עשר או אחת עשרה בלילה, ומדליק נר חנוכה עם ברכה, כמו שפסק מרן השלחן ערוך (סימן תע"ג ע"ג) שפ"ג) שמדליק (הולך כל הלילה, ותביע האחרונים שמדליק כל הלילה בברכה, כי אם לא כן מה בא השלחן ערוך לומר, שיכול להדליק נר חנוכה כמו שיכול להדליק נר נשמה?...

מדוע אין לומר סב"ל

טז. היה חכם אחד מכית כנסת בורוכוב שהיה מורה, שאחר חצי שעת הפסיד את המצות ולא יכול להדליק ונתן בברכה. הוא מן הסתם הכיר כל מה שרכאנו, אבל טען שהלא דעת הרמב"ם (פ"ד הלכות חנוכה ה"ח) שלא מדליק לאתר חצי שעה, והרי אומרים ספק ברכות להקל גם נר מרן השלחן ערוך, ועוד טען, מי אמר שמרן התכוין שידליק כל הלילה בברכה, ויש להשיב על דבריו, הלא המנהג להדליק גם אחר חצי שעה, כך גם המנהג של האדמו"רים, כל אדמו"ר מדליק בשעה אחרת, נעמקום מנהג לא אומרים סב"ל, גם רבי יוסף יודי הלוי בספרו ברכת יוסף על חנוכה" (משנת חטכה) כתב שאם מנהג ירושלים להדליק נרות חנוכה כפנים, יכולים

5 התוספות היו לפני כשמונה מאות וחמישים שנה, ואף שבזמנם לא היה חוש סכנה, נהג להדליק בבית, ע"ד בגמרא (שבת כ"ג), אמר רב הונא חצי שעה זה שני מחצית בריך להדליק כשי פתחתי סכני חושך, שמי שעומד סביב אחד לא יחשוך ואתו בעל הבית לא הדליק, כתב הרמב"א (ס"ה) כל זה בזמנם שהיו מדליקים בחוץ, אבל היום כיון שהמנהג להדליק בבית אין חשד, כי תולדים שהדליק בתוך הבית, לכן גם אם מדליק בחוץ, מספיק להדליק סביב אחד, וכן כתב המאירי (ש"ס).

6 ספר נפלא, וחבל שהוא לא נמסר, אם יבוא מישהו ויחק ויחנה להדפיס את הספר הזה מחודש, יבין סמי יעלין, אם מרן זצ"ל חזר חי אתנו, היה מברך אותו, יש לו ספר דתי יוסף על נסיון, ברכת יוסף על ברכה, ושבת ימי יוסף, היה גאון שלם.

סיפורי למה נעם מה שמרן זצ"ל אמר לי, רבי יוסף יודי והבן החיים היו בדרך אהרן, אמר לי מרן: חברתי את שבתם, ואין לי שום יוסף יודי הלוי מאן ועמנו חזר, ותמשיך ואמרו: אבל הריאת סי' סכ"ה היום את ספריו של רבי יוסף יודי? אולי חדישים מכירים את ספרו על נסיון, אבל ספר כ"ף החיים יש בכל בית. אתה יודע למה כ"ף החיים התפרסם יחדיו? סמך ויהא היה מיוחד בעשוק, כשהייתי ילד בן עשר או שנים נערה, הייתי פוגש את הכ"ף החיים ושאל אותו שאלה, הוא היה נעצר ונענה לי בארמית - טוב או לא? היה הרבה ילדים כ"ף חיים, בן פורת יוסף... אין התנהג בענוות עם סולם, זו תשובת שיעוריה לו, והיא תשובת שיעוריה למרן הבית יוסף וסוף זצ"ל שפסחו הראות יום, אמנם גם רבי יוסף יודי היה עניו, אבל לא באותה מידה, הוא אמנם היה חרב של חסידים, אבל היה רב חלומי הקין, וקיים בעצמו "זונג נשיאוקן בדיחה" (מתחבוב קטן).

רבי יוסף יודי הלוי חזר "יודי" על חשדו של הכ"ף החיים, חזר אומר: זו הנהגתו שלנו ללקט ולכתוב זה אמר כך וזה אמר כך, צריך לסלול, להקשות ולהרץ, הכ"ף החיים הלך לרבי ניסים אלישיב, שהיה סמל של שם הראשון לעיון... ובכל לבניו: תראה מה עושה לי רבי יוסף יודי, כל פעם אמר לי לסלול, להקשות ולהרץ כמו רבי יעקב אביר, אמר לו תשמעו: יש מפורזת בכל ליל חוששנה רבה באים כל החלטים ולמנהג זה ראשון לציון, תבוא ונמ דוא יבוא, ונעשה שלום. בא הרב ניסים אלישיב, אמר לרבי יודי מה אתה יודע עלי? הוא נביא מ"ר מנדים, זאת אומרת ישעבר על כל דבריו, הוא מביא חזק דעת, יש שם שפוק גדול, וזאת אומרת שחכמי החיים העמידו ולסור רבלי, תביא סאמר מרדכי, וזאת אומרת שישב על כל דבריו בעיון ורק אז כתב בשמו, לא סתם כתב, וכך פ"ס ביניהם, והרב יודי הבטיח שלא ירד עליו יותר... כשהי"א ברכה - אביו של הרב ניסים אלישיב - נפטר, היה ר"ב מי יודע ראשון לציון, מביא את הרב יעקב מאיר, אבל החרדים מירושלים התנגדו, ומעט שהיא לא היה מספיק חרדי לפי טעמם, ואז התפטר והלך לחיות רבת של סאלוביץ בטרדיק, ואחר כמה שנים חזר לחיות ראשון לציון כאן בארץ, באותו שנים ספרות התמנו כמה ראשונים לעיון, היו כמה חודשים ולכל חזרת שנה חצי נבסטר, הרבנים פחדו

הקמת היישובים שלו ורבי אהרן, דוד, יהודה בני ריעת הנהגתו כל החשיבות, וכן גילה הפחדו בל, היה בת עולמה, ויכל בן סיבתו טריקה, ביאות, שבוטת אל החיפוש, לכן פתח ספר עשרה חללים - תולדות הלי גענת בתריון - לייסוד היישובים, וישנה עשייה עליונה בנפולו חיה - לעיון עשייה, אמהים בן חזרה - רבי"ש, אמהים פת אהרן - לעיון עשייה

להדליק אפילו אחרי הזמן. כל זה מלבד הראשונים שהזכרנו שזמן ההדלקה הוא כל הלילה, והרשב"א מוסיף שהירוצי הנמרא לא חולקים כלל, ולפי שני התירושים מדליקים כל הלילה, ועוד יש לבאר על פי דברי הרשב"א (סימן רכט, חר"ט), שבאשר הספק במצוה ואנן כן נגזרת הברכה, לא אוסרים ספק ברכות להקל, וגם כאן הספק הוא במצוה, אם להקפיד להדליק בתוך חצי שעה או לא, ומרן פסק כדרכ הראשונים שמדליק כל הלילה. נכון שמרן השי"ע הרמ"א לא מסכימים עם הכלל של הרשב"א כפי שהארכנו בהודמנויות אחרות (א.ה. ראה בספר השיעור השבועי תשע"ה עמ' פא), אבל כתב החיד"א בספרו לדרך אמת (קונטרס אחרון סימן כא) שאם מרן פסק להכשיר את המצוה סומכים על הרשב"א, וגם כאן מרן הכשיר את המצוה, וכן כתבו מהר"י נבון בגט מקושר (בתוספת הרא"ם הילכות לולב, ד"ה ע"א), רבי אליהו מני בבורנות אליהו (בהערותיו לספר רב ברכות שחכמי בשורת"ו המוב"ר"ם כב), זכרי בחנה (משיבת שאת מ"ו), ומביאם מרן ביביע אומר (היה הא"ח סימן מב אה"ד חולאת, ו"ו ח"ו ח"ו ס"י כ"ז א"ת ז), יש כאן גם מנהג. גם דעת רוב הראשונים, גם דעת מרן השלחן ערוך, גם כללי של הרשב"א. אני חושב שאם אותו חכם ע"ה היה שומע את השיעור שאמרנו היום, היה חוזר בו, אולי בשמים הוא שומע... ולא היה מורה שאין לברך על גרות חנוכה אחר חצי שעה, וכי הוא לא ראה את מרן זצ"ל - אבא שלו - שהיה מדליק נר חנוכה מאוחר בלילה, וכי גדול הדור עשה ברכה לבטלה ח"ו? מי אנחנו כלפי גדולי הדור.

החבטלות לגדולי הדור

זי. צריך לדעת את החסם שיש לתת לאדם שהוא ענק בתורה כמו מרן זצ"ל, לפני כמה שנים בבניני האומה היה כנס של "ועתה כתבו לכם", ומרן זצ"ל שמרן לפטירתו דיבר שם על זמן קריאת שמע, ואמר שבעלי בתים וכן אברכים שישנים מוקדם ישתדלו לקרוא קריאת שמע כדעת המגן אברהם (סימן נח ספ"א) שהוא עד שלוש שעות מעלות השחר, ספק דאורייתא לחומרא, אבל תלמידי חכמים שיושבים ועוסקים בתורה עד השעות המאוחרות של הלילה, יכולים לסמוך על סוף זמן קריאת שמע של הגר"א (סימן תוס' ספ"ה ב) שמונים מהזריחה, מרן הביא סמך לכך מתשובת הרמב"ם (בפרוש המשניות ע"ג דספחים, ובשורת פאר הדור סי' מ"ד), וכן מרב סעדיה גאון (במדרש סוף עמ' י"ג), שלשי גבורים (הרי"ד דברכות אה"ד ו), הגאון רבי זלמן (בשלחן ערוך שלו סימן תמ"ג ספ"ה ד), הלבוש (סימן רמ"ג ספ"ה א"ס' רמ"א ספ"ה ז"ס ז"ס ס"ב ופ"א וברכות סימן י' אה"ט), חזון איש (סימן י"ג אה"ט ג), כולם כתבו כדעת הגר"א, וכי הם לא כדאיים לסמוך עליהם? אחד אמר ברדיו שאני אמרתי באחד השיעורים שתלמידי חכמים יסמכו על הגר"א, אבל להלכה אי אפשר לסמוך עליו, חצוף! מי אתה שתאמר על מרן זצ"ל ועל כל גדולי הפוסקים והאחרונים שהזכרנו שאי אפשר לסמוך עליהם, אז מה אם הוא בקיא במשנה בורה ומצטט כל ספיקו קטן, אם מרן אמר שאפשר לסמוך ואתה אומר שאי אפשר לסמוך, יש בזה יהורא. גם מרן זצ"ל וגם חכם בן ציון זצ"ל היו מארגנים מניין מאוחר וסומכים על הגר"א, בערך בשנת תשי"ט או תשי"כ, היית' אז בעולם... אם הייתי מאחר לתלמוד תורה הייתי

מחסידיה ומנו לרב ניסים אלישיף שאבא היה ראשון לציון, שיבא לבקר גם הוא כראשון לציון 'החת אבותיך ידיו בנך', אבל הוא לא הסכים, אתם חוצים שהוא ימת? ... ואמרו אני יהיה ממלא מקום, והיה חותם: ממלא מקום הראשון לציון.

השיעור עבר הנהגת המדפיסים באישורו של הגאון רבי ברוך שרגא שליט"א ראב"ד ירושלים

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהמנ"ס היודים כל מוצש"ק, הרב המקדים בשעה 20:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 21:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293* שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

דוב ברעל בן חוה, חיה שרה בת חוה זרע קודש בקרוב

יהודית בת חוה, הלל ידידיה בן חוה זרע קודש בקרוב

לכל המזונות להחברך מני קודמו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשיעורו השבועי להצלתה לרפוא"ש או לעילה בשמת יקירכם חייגו: *5290* ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של "באן מורשת" 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 92.8fm, 93.00fm

הערה: הגשתם של שיהאל אודות בנות דמות: רות ורחל בשרות, סימון בן יהודה וכל נוספות: בריאות חמי ונעמי, ברכה ופריחה וכל השמות סיים בת נעמת, ויאל בן מרים המאור ויריבות שים, אבישית בת מרים - ביהר ויחסייה, ביהר ביה ארבעה בן יחסייה אהיה - שלום ביה ובריאת אביבה, נעמי בת מרים - פריחת חיה

מתפלל איתם, ואני זוכר שמרן היה בודק בלוח מנח" סוף זמן קריאת שמע להגר"א, צריך להתבטל לגדולי הדור, וכך הדין גם לגבי הדלקת נר חנוכה, שיש להתבטל להוראת גדולי הדור, ולנהוג כדעת מרן זצ"ל שהיה מברך על גרות חנוכה גם אחר חצי שעה מצאת הכוכבים.

אברכים

ית. בדין זה יש נפקא מינה לאברכים, למה שיפסידו את הלימוד שלהם ויעשו ביטול תורה ויצאו מהכולל מוקדם, אם אפשר להדליק גם אחד כך, לפני 47 שנים כשנפתח הכולל שלנו "הזון עובדיה", מרן זצ"ל הורה לא לצאת מהסדר בשום פנים ואופן, סדר ב' היה משעה שלש עד שש ורבע, ורק אחר כך יצאו להדליק גרות חנוכה, אחי שיהיה בריא אמר למוקד: למה אנרת שלא יצאו מהכולל, האברכים שלי יצאו להדליק וימשיכו ללמוד גם אחרי ההדלקה, כאמרת? לכן כתב בחזון עובדיה (עמ' ע"ה), שהמנהג שנהגו האברכים לצאת להדליק נר חנוכה, יש להם על מה לסמוך. אבל האמת שזו עבודה בעיניים, "בתוך עמי אנכי יושבת", אנחנו מכירים את המציאות, איפה יש דבר כזה שילמדו אחר הדלקת הגרות כמו בכלל, פעם אברכים התחננו אלי לצאת להדליק גרות בבית, יש להם ילדים קטנים ורוצים סופגניות וסביבון... מרן אמר לו: שיחתמו לך שישארו כמה דקות בבית, ומיד יצאו מהבית וילכו ללמוד במקום אחר, אם ישארו בבית האשה תבקש ממנו להחליף טיטול ולשטוף כלים... וגם זה לא היה כל השנים, רוב השנים היו יושבים ולומדים עד סוף הסדר. לכן קשה להורות לבטל תורה של רבים בשביל החידור! להדליק תוך חצי שעה, אלא הלכה למעשה, מדליקים גם אחרי הזמן של החצי שעה.

בחורי ישיבה

יט. בפרט יש להקפיד בעולם הישיבות, שלא לבטל את הלימוד כדי להדליק גרות חנוכה בבית המדרש, כשהיינו צעירים למדנו בישיבת חברון, ושם בערך בשעה חמש בערב היה נגיש בחור לחיבה ונתן מכה חזקה כדי לסמן ללכת להדליק גרות חנוכה, לפני שדפק היה קול דעש של לימוד בריחא דאורייתא, ואז הפסיקו מתלימוד כדי להדליק גרות, אבל אחר כך כמעט לא חזרו לסדר ללמוד, 'לשליש ולרביע לא שמענו', לכן אצלי בישיבה הנהגתי סדר ב' רגיל, ובסוף הסדר היינו מוכרים את ההדלקה, לא בכסף, מאיפה יש לנחורים כסף... אלא בדמ' גמרא, היו כאלה שקנו בהרבה דינים ואחר כך עשו החרת נדרים, ומאו היינו מוכרים על דעת שלא יעשו החרה... להלכה ולמעשה כיון שהמנהג להדליק בתוך הבית, אין חובה לדקוק להדליק דוקא בתוך החצי שעה הראשונה שאחר צאת הכוכבים, מי שיכול אדרבה, אבל אם הוא אברך שיושב ועוסק בתורה וביתו רחוק מהכולל, או בחור 'ישיבה, או מי שיהיה לו הסדר מרובה, לא צריכים להדליק בתוך חצי שעה אחרי צאת הכוכבים.

ז. הרב אלישיף (מקובץ תשובות הראש"ל סימן ס"ו) כתב דבר שגוי, שבוין שחיים בארץ אין סנה להדליק בחוץ, לכן מהדין יש להדליק בחוץ והוא חצי שעה, ורק בחיל חושים שאם יחזור הרב לקלסלה, אבל גם כל הבבז' מרן לא ספר כך.

פרשת וישב

"ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן" (לו ד).

פירש רבי בונים מפשיסחא זצ"ל, שכך אמר לו יעקב אבינו ע"ה: לך נא וראה את שלימותם של אחיך ולא את פגמיהם, את מעלותיהם ולא את חסרונותיהם.

יוסף עמד בסכנה גדולה. אחיו קינאו בו על הקרבה המיוחדת שזכה לה מיעקב אביהם ובקשו את נפשו, אבל לא הקנאו לבדה גרמה להם, אלא כיון שהיה רואה את כל חסרונותיהם ומביא את דיבתם לפני אביהם. וזו העצה שיעץ לו יעקב אבינו ע"ה: לך נא ראה את שלום אחיך, אל תראה יותר את חסרונותיהם, וכך תוכל להפחית את קנאתם ושנאתם כלפיך.

וכך היתה תפילתו של רבי אלימלך מליז'ענסק ז"ע: ותצילנו מקנאת איש מרעהו שלא תעלה קנאת אדם עלינו... אדרבא, תן בליבנו שנראה כל אחד מעלת חבירנו ולא חסרונו.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097

אם היודשים יוצים לעשות נחת רוח לנות יקבצו עשרה אנשים כשרים ויעשו תיקון
למסד וזה מועיל לו מאוד מאוד

בער"ח הקרוב יערכו אברכי "כולל בית מרן"

תיקון נפטרים, לימוד משניות וסיומי מסכת
לעילוי נשמות יקרם

גם אתם יכולים לשמח את נשמת יקרם! למוסרת שמות יקרם התקשרו:

***5290**

ישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים, ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (לו ג-ד).

בפסוקים אלו מפורש כי בגלל כתונת הפסים התחילו האחים לקנא ביוסף ולשנוא אותו, עד שבסוף מכרו אותו לעבד. מכאן הזהירו חז"ל (שבת יז): לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים.

ונשאלת השאלה, מדוע באמת עשה את האפליה הזאת, וכי לא ידע שזה יכול לגרום לקנאה ושנאה בין האחים?

ופירש החתם סופר ע"פ דברי הגמרא (שבת קסח): מפני מה תלמידי חכמים שבבבל מצוינו, לפי שאינן בני תורה. כלומר, ת"ח שבבל היו נוהגים ללבוש מלבושים מיוחדים ומקושטים, כדי שיכירו שהם תלמידי חכמים, אבל ת"ח של ארץ ישראל לא היו מתלבושים כאלו. ושואלת הגמרא: מדוע דוקא ת"ח שבבבל הולכים עם מלבושים מיוחדים? ועונה הגמרא: לפי שאינן בני תורה, מי שהוא חכם גדול אינו צריך בגדים מיוחדים כדי שיכבדו אותו, כשהוא אומר דברי תורה וחכמה יודעים את גדולתו ומכבדים אותו, אבל ת"ח שבבבל לא היו גדולים בתורה ככני ארץ ישראל, ואם לא היו לובשים בגדים חשובים לא היו מכבדים אותם, לכן הלכו בבגדים מיוחדים ומכובדים, וכך היו מכבדים אותם כתלמידי חכמים.

זאת היתה כוונתו של יעקב אבינו שעשה ליוסף כתונת פסים, לא לגרום שיקנאו בו, אלא להיפך, למנוע קנאה ושנאה. יעקב אהב את יוסף מכל בניו, היה לומד איתו תמיד ומסר לו את כל סודות התורה שלמד אצל שם ועבר, וחשש שאחיו יקנאו בו, לכן עשה לו כתונת פסים, להראות שמצד עצמו הוא פחות חשוב מאחיו, והוא צריך בגד מיוחד להתכבד בו. אבל האחים הרגישו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו, ומרוב אהבתו הוא חושש שלא יקנאו בו ובשביל זה עשה לו כתונת פסים, לכן קינאו בו.

הרב אברהם דניאל שליט"א

סגולות לחנוכה

סגולות מיוחדות ונפלאות לחג החנוכה

נתחווה יתעוור ח"ו, והיה זה לפני חטכה ובא להתברך מפ' רבו דבי אברהם יצחק קאהן זצ"ל ואמר לו שישתכל בימי חנוכה על הנרות וכן עשה ולאחר חג החנוכה נתרפא לגמרי ולא הוצרך לניתוח והיה זה פלא בעיני הרופאים.

ה. לחולי שושנה- אמרו משמו של אדמו"ר רבי מנחם מגדל מקוצק לקחת מהשמן הנשאר מנרות חנוכה ולמרוח על השושנה ויתרפא, רמז לדבר בפיט הדיוע "מענו צור ישועתי"- ומנותר קנקנים נעשה נס לטושנים", מה שנשאר בקנקנים שהדליקו בהם נרות חנוכה נעשה בהם נס ורפואה לחולי השושנה. ובספר סער יששכר כתב שמסעודות חטכה (שאומרים בהם דבי הויה) יכולים להמשיך רפואה לחולה.

ו. לשמירה והצלחה- לומר בכל לילה אחר הדלקת נרות חנוכה מזמור ס"ז בתהילים "למנצח בנגינות מזמור שיר" בצורת מנורה, ואח"כ יאמר ויהי נועם וכו' ומזמור וישב בסתר עליון שבע פעמים ויכפול הפסוק האחרון "אורך ימים אשביעו ואראהו בישועתי".

ז. לזכות לאור תורה- לומר בכל לילה בעת הדלקת נרות חנוכה מזמור קי"ט בתהילים הנאמר בתמניא אפי שהם מרומים על האור שבמנורה.

ח. לפרנסה טובה- יפיריש "מעוה חנוכה" לת"ח ועניים וליתומים ואלמנות בין גדולים ובין קטנים.

וכן יש רמז מהפסוק (בראשית מ"ב פ"ב) "לחם לפי הטף" טף" גמטריא (89) חנוכה גמטריא (89) וזה רמז גדול לפרנסה טובה.

ט. לשמירה להינצל מאויבים וליסטים- לשמור בכל לילה את הפתילות של נרות חנוכה, ובליילה האחרון אחר שכבו הפתילות יקח את כל הפתילות של כל שמונת הימים וישרפם עם שאר השמן שנשאר.

א. לזיווג הגון- ישמור כל לילה את הפתילות עד ליל חנוכה המזבח (היינו ליל שמיני) ובלייל האחרון אחר שכבו הנרות יקח את כל הפתילות של כל שמונת הימים וישרפם עם שאר השמן נשאר, ואז יעבור הרווק או הרווקה על הפתילות (כמובן שהשלטה נמכה) שבעה פעמים וזו סגולה נפלאה למציאת הזיווג באותה שנה בע"ה, ויש בזה גם סגולה נפלאה לפרנסה טובה.

ב. לזרע קודש- מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו הקדמונים, שבחנוכה יש מקום לפקידת עקר ועקרה כענין ר"ה היינו שבחנוכה יתפלל האיש והאישה לזכות לבנים זכרים, כי ימים מסוגלים הם, ועיקר סגולות ימי חנוכה הוא דווקא היום האחרון "זאת חנוכה" ועיין בזה"ק פרשת במדבר שסגולת המנורה בבית המקדש היתה חוגמת השופר ב"ה לבטל מידת הדין ולעורר הרחמים ולכן טוב לאיש ולאישה להתפלל ליד נרות חנוכה לזכות לזרע קודש.

ג. לבנים צדיקים- גמ' שבת (כ"ג.) אמר רב הונא הרגיל בנר הויין ליה בניי תלמידי חכמים, ופירש רש"י כתיב כי נר מצווה ותורה אור ע"י נר מצווה דשבת וחנוכה בא אור התורה, ולכן נכון להכין את הנרות קודם שיגיע זמן ההדלקה כדי שיוכל להדליק מיד בזמן ועיין בספר מועד לכל חי שכתב שם שטוב שהאישה תיתן את השמן ותכין את הפתילות והיא סגולה שיהיו בניה תלמידי חכמים, ויניח במקום הראוי לפי ההלכה, ודליק בשמן המהודר ביותר כפי יכולתו, ויתפלל בכל יום ובמיוחד ביום השמיני שהוא "זאת חנוכה" שיוכה לבנים ובנות צדיקים, "והי הטוב לא ימנע טוב להולכים בתמים".

ד. לבריאות ורפואת העיניים- להביט ולהסתכל בכל לילה מלילות חנוכה אחר ההדלקה על השלהבות של נרות חנוכה, והובא מעשה בספר "זכור לאברהם" באדם אחד שחלה בעיניו ואמרו הרופאים שצריכים לנתח את עיניו ואם לא

הנהגת הפתילות בליל חנוכה נפוצה בתקופת חסידות אשכנז, ונמצא ידוע גם אצל חסידות אשכנז, אולי על ידי חסידות אשכנז, ונראה שיש לה שורשים עתיקים. ואם כן, מהו מקורו של הלילה הזה? אולי, ובעיקר בתאוריית שנייה, נחלת מראשיתו, וקשורה בהיותו שייך לליל חנוכה, ויש בו משהו מיוחד, ויש בו משהו מיוחד, ויש בו משהו מיוחד, ויש בו משהו מיוחד.

יהושע רבי ישראל לוי שלומי
בית המדרש הגבוה לרבנות ירושלים
בניין הרבנות הגדולה, ירושלים

הלכות חנוכה

מנהגי התנועה: *הנהגה הנשית שלא לעשות מלאכה בחצי שעה הראשונה שנהגתה דולקות, וכל האיסור זה דווקא לתפור ולסרוג ולכבס וכד' אבל לבשל או לשטוף את הבית מותר. והגברים מותרים בכל מלאכה.

*מנהג ישראל לאכול מאכלי חלב בחנוכה, זכר לנוס שהיה עם ייחודית בת כהן גדול, וכן נהגו לאכול סופגניות המטוגות בשמן זכר לנוס שנעשה בשמן.

דיני ההדלקה: *כמה נרות מדליק? מעיקר הדין מספיק להדליק נר אחד בכל לילה, אבל המהדרין נהגו להיות מוסיף והולך בכל יום ויום, ביום הראשון מדליק נר אחד וביום השני שני נרות וכן הלאה.

*מנהג הספרדים שאף המהדרין מדליקים רק תנוכה אחת עבור כל בני הבית, אבל אחריו האשכנזים נוהגים שכל אחד ואחד מבני הבית מדליק תנוכה לעצמו, ומ"מ אף למנהגם אין זה אלא הידור שמעיקר הדין סגי בנר אחד עבור כל בני הבית, ויש לציין שאף למנהגם אין הנשים מדליקות כלל [באופן שיש איש שמדליק בביתם]. *אף שהדלקת נר חנוכה היא מצוות עשה שהזמן גרמא, מ"מ גם הנשים חייבות בה ואילו גם הם היו באותו הנס.

*איתא בגמ' שבת (כג.) שמקום ההדלקה הוא בטפח הסמוך לפתח משנאל הננס, אבל בתים שפתחם בתוך בנין וע"י שהוא ידליק בחלון הבית או במרפסת יהיה יותר מפרסום הנס עדיף להדליק שם.

סדר ההדלקה: *סדר ההדלקה משנאל ליזמן משום שהנר הנוסף הוא העיקרי כמו שכתבו מרן הב"י וריבנו הא"י.

*בית שיש לו שני פתחים, אף שמבואר בגמרא שצריך להדליק משני פתחים מפני החשד מ"מ פסק מרן רבינו עובדיה יוסף וצוק"ל שהואיל ובימינו הרבה נהגו להדליק בתוך הבית כבר אין מקום לחשד ולכן אין צורך להדליק משני פתחים, והמחמיר להדליק בכל פתח ופתח תבוא עליו ברכה.

*מנהג ישראל להדליק נרות גם בבית הכנסת כדי לפרסם יותר את הנס, ואף שלמנהג זה אין מקור בתלמוד נהגו לברך עליו.

*מתי מדליק בבית הכנסת? בין מנחה לערבית כדי שיוציאו ראו את הנרות ולא יצאו מיד לאחר ההדלקה.

*על האדם להקפיד להדליק נרות בביתו רק לאחר תפילת ערבית, משום שתדיר ואינו תדיר תדיר קודם חוץ מע"ש שמדליקים מלפני תפילת ערבית.

*מתי מקום ההדלקה בבית? בצד דרום שהוא הימין של ההיכל [בדרב"ב], והטעם לה מפי שבת המקדש המעורה היתה בדרום.

*הנשים מסיבות חנוכה לקירוב לבבות כמו אגודת "בית מרן" שעושים רבות וצנורות למען קירוב הלבבות, ונוהגים להדליק נרות חנוכה בברכה במוסיבה, מסק מר"ן רבנו עובדיה יוסף וצוק"ל שיש להם על מה לסמוך.

*מי שהדליק ביום הראשון בבית הכנסת, כשמדליק בביתו יברך כל הברכות שנית ואף ברכת שהחיינו, ואין לחוש בזה לסב"ל, וזאת מפני שבברכתו הוא מוסר גם את בני הבית, ואדם הער בביתו לבד אינו מברך בביתו רק ברכת להדליק נר חנוכה.

זמן ההדלקה: *זמן ההדלקה: בצאת הסוכבים שזה יוצא בשעה 16:55.

*אדם שלא הספיק להדליק בחצי שעה הראשונה יכול להדליק בברכה עד עלות השחר, מ"מ כתב מרן רבנו עובדיה יוסף וצוק"ל שכדאי מאוד שיהיה לפחות שני אנשים נוכחים בהדלקה [ואין הכרח בין איש לאשה בזה] אך אין זה מעכב אפילו לעניין ברכה, ואין לחוש בזה לסב"ל מפני שכך המנהג.

*בבית הכנסת מדליקים לפני ערבית, ואפי' אם מתפללים בפלג המנחה. יכולים להדליק בברכה.

*בית הכנסת שלאחר תפילת ערבית מתקיים בו שעור קבוע וקיים חשש שאם ילכו להדליק הנרות מלפני השעור לא כולם יחזרו לשיעור, עדיף שיקיימו את השיעור בזמנו ורק לאחר מכן ילכו להדליק את הנרות.

דיני הנרות: *כל השמנים והפתילות כשרים להדלקת נרות חנוכה, ומצווה מן המוכרח להדליק בשמן זית ופתילות צמר גפן.

*אין יוצאים ידי חובה בגרות חשמל, והמברך על הדלקתם בברכה לבטלה.

*מעיקר הדין אף נרות שעווה כשרות להדלקת נרות חנוכה, ומ"מ אם יש לו שמן לא ידליק נר שעווה.

*אין מניעה להחליף הפתילות בכל ערב גם אין חובה ככך אם הם ממשיכים לדלוק יפה.

*מותר להדליק נרות חנוכה זה מזה אבל לא ידליק ע"י נר אמצעי.

*אסור להדליק סגריה מנרות חנוכה, אבל לאחר חצי שעה מותר. אך מ"מ יש על לאדם להתרחק מן העישון כמטותו קשת שהמירא סכנתא מאיסורא.

*ההדלקה עושה מצווה, לפיכך אם נכבה אין צורך להדליק שנית, והרצוה להדר ולהדליק שנית אסור לו לברך על הדלקה זו כלל ועיקר.

*נרות חנוכה צריך שיהיה דולק לפחות חצי שעה לאחר צאת הסוכבים, ובערב שבת שמדליקים מוקדם צריך שיהיה שמן בכדי שידלק שעה בכדי שיצא חצי שעה לאחר זה"כ.

*חייב להדליק את הנרות במקום שמנוחם, ולכן אם בעה"ב חולה אסור להביא את הנרות למיטתו אלא ימנה שלוח להדליק במקומו.

סדר הברכות: *בלילה הראשון מברך ג' ברכות א', להדליק נר חנוכה ב', ששעה נסים ג', שהחיינו, וכשאר הלילות מברך רק ב' ברכות להדליק וששעה נסים, ואם שכח ולא בירך שהחיינו בלילה הראשון מברך בלילה הבא.

*מי שבילילה הראשון לא היה בביתו ואשתו הדליקה במקומו ובלילה השני הגיע לביתו, יברך שהחיינו ואפי' שאשתו ברכה בלילה הראשון.

דין אבסנאי: *מי שלא נמצא בביתו ואין מי שמדליק עליו בביתו, ישתתף עם המארח שלו בעלות ההדלקה, ויוצא בזה ידי חובה ואם המארח מוותר על כך זה גם מועיל.

*יכל הנ"ל דווקא כשישן שם אך המתארח שבת אצל חמוי וכד' והוא במוצ"ש לביתו חייב להדליק בביתו ולא נפטר בהדלקת חמוי, וכן הסייע סעודת שבת אצל חמוי וחזור לישון בביתו חייב להדליק בביתו שלדעת מרן רבינו עובדיה יוסף וצוק"ל מקום הלילה הוא הקובע.

*בני שיבות הרזוקים וכן חיילים בצבא הסמוכים על שולחן אביהם אינם צריכים להדליק בשיבה או בבסיס אלא יוצאים ידי חובה ע"י אביהם שמדליק בבית, אבל אחיט האשכנזים שנוטו שכל אחד ואחד מדליק גם הבחורים והחיילים ידליקו במקום מגוריהם, ואם החייל נמצא על פני השדה ולא במקום המוגדר בית מדייק ללא ברכה.

דין הנחה בשבת: *בערב שבת נכון להדליק נר חנוכה תחילה ואחר כך נר של שבת.

ובערב שבת מדליקים מוקדם רבע שעה לפני השקיע שזה שעה 16:25 ועדין שיהיה שמן בכדי שידלק שעה לכל הפחות בכדי שיהיה דולק חצי שעה לאחר צו"כ.

*בערב שבת טוב להתפלל מנחה קודם ההדלקה אך אין זה מעכב ולכן אין להפסיק תפילה בציבור עבור חסידות זו.

*במוצ"ש. בבית הכנסת ידליקו נרות חנוכה ולאחר מכן ידילו בכדי שהציבור ישנה קצת בבית הכנסת לאחר ההדלקה, אבל בבית קודם יעשו הבדלה ולאחר מכן נרות חנוכה שתדיר ואינו תדיר תדיר קודם.

*יזווע פסק טוך רבנו עובדיה יוסף וצוק"ל שחשוב מאוד להוציא את השבת מדעת ר"ת, ולדעת מרן וצוק"ל אף בשבת חנוכה ראוי להחמיר בזה, ולא כאותם המתחסדים להדליק מיד חצי שעה לאחר השקיעה שמקילים בחיול שבת שהוא מהתורה בכדי לחמיר בהדלקת נרות שהוא מדרבנן.

סדר התפילות בתנוכה: *בתפילת העמידה מוזכרים על הנסים בברכת מודים, ואם שבת, אם נזכר לאחר שהזכיר שם ה' אינו חוזר.

*יומן בברכת המזון של חנוכה צריך לומר על הנסים בברכת ההודאה, ואם שבת, כל זמן שלא הזכיר שם ה' חוזר ואם הזכיר אינו חוזר, ומ"מ אם שכח טוב שיאמר "בהרחקן" הרחמן הוא יעשה עמנו נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים החם (בזמן הזה - בימי מותיה בן יוחנן כהן גדול וכו').

*בברכת מעין שלוש אין מוזכרים חנוכה כלל.

*ככל שמונה ימי החנוכה בתפילת שחרית גמורים את החלל בין ביחוד ובין בציבור, ואף למנהג הספרדים מברכים על הלל זה.

*לפני ההלל מברכים לגמור את הלל ולאחריו ברכת ההללון.

*גשים אינם חייבות באמירת הלל זה, והרצוה להחמיר תאמר הלל ללא ברכה, והמברכת על ההלל ברכתה לבטלה.

*כל היום כשר לאמירת הלל מעלות השחר ועד השקיעה ומ"מ לא יקדים את ההלל לתפילת שחרית שתדיר ואינו תדיר תדיר קודם.

הג חנוכה שמת

תענוק להצטרף שלי, נרות מולידים ושוקים בת, וטעם מה חסד, מיכאל בן הנה, אור בת תמר - שיגילו בבריאות, קודם כל רחל - רפואה שלמה בריאות הנסקי חושף ודיוק בעיתו, שלומי
בת דוד - הנאות שלמה רבני חנוכה בבית ארז - דוד יוסף, סוכנו גני יוסף - ב' איתא גאון, דוד בן אבנר דוד חנוכה אשתו - יעלמה ור' איתא יוסף אבנר - רפואה

לחיות עם האמונה

רבי יהושע שושני

אין דבר טוב מאליו

עלינו להבין שאין דבר טוב מאליו. אדם חושב שמובן מאליו שאני בריא ומוטפקה. כך צריך להיות, באילו משהו חתם לי בשטר על כך. זו טעות! האדם צריך להבין שהקב"ה הוא המשגיח עליו בכל רגע. כך מתפלל יעקב אבינו: "קטנתי מכל החסידים ומכל האמות. אשר עשית את עבדך". אתה הקב"ה כל-כך עושה עמי חסד, למרות שקטנו וכוונתי. יעקב אבינו מבקש בקשה בסיסית: שמור על חיי. על נשתיי. על ילדיי. כי אין דבר שמובן מאליו.

"כי רוח עברה בו ואיננו". מהו האדם? יום אחד עוברת בו איזה רוח ומעניפה אותו והוא נעלם. האסון הוא כאשר האדם מתרגל לטובותיו של הקב"ה. עד שנדמה לו, שהקב"ה חייב לו אותו. האדם צריך לעקור זאת מן השבט. התורה מלמדת אותנו זאת דרך יעקב אבינו. כאשר יעקב בא לפני הקב"ה, ומבקש על נפשו ונפש קרוביו, הוא לא תובעו בטוח: מדוע הפסקת לתת לי איזה טובה? מגיעה לי לקבלה? חלילה מלומר כך. לא מובן מאליו שיש לך מה לאכול, אלא זה מגיע נאמל האל הוון את העולם בתן, בחסד, ברווח וברחמים רבים. הקב"ה עורך עבורך שולחן - "ישולחני ערוך לכל". כאשר אתה הולך למסעדה, עורכים לך שולחן ואתה מטלם בתום המסעדה, ואילו הקב"ה עורך לך כמה שולחנות ביום מכלי שתשלם לו. הוא מברך אותך במעשה ידך ונותן לך את השפע שממנו אתה מצליח לקנות מה שאתה צריך לאכול. לכן

היו צדיקים שמנהגם היה להתפלל ולהזות לקב"ה על כל דבר, אפילו כאשר היה מולם בהישג יד. האדם מוזנב לברך מאה ברכות שתיקנו חז"ל בכל יום. לברך ולהזות טוב ושוב, כדי לחזק את הדיעה שאין דבר טוב מאליו. כאשר הילדים חולקים לתלמוד תורה, זה לא מובן מאליו, חדי ילד יכול לחלות, ולחשאר כמה ימים בבית שמתחפך לגמרי...

האם מובן מאליו שיש לאיש אפשרות ללכת למולד או לעבודה? האם מובן מאליו שיש לאישה כוח לתפקד, לבשל ולסדר את הבית? זה לא דבר שקורה מאליו, אלא זו השמעת חסדי הקב"ה מדי יום ביומו. אנחנו צריכים הרבה תפילה וזרייה לה לפני כל דבר שאנו עומדים לעשות. זה מה שישיריש בנו את הידיעה, שזה תפקידנו בעולמנו החשוך. לכל-כך מסתיר את השגחתו, ומפרש את כל מוהלך חיינו בדבר מוכרח וטבעי. דק כאשר נתחזק בבקשה וזרייה על כל צעד ושעל. נתברך מן השמים ביתר שאת. אין מה שמבטא את צרכנו הבסיסיים ומספרטם להודות עליהם כברכות השחר: "פוקח עיוורים", "מתיר אסורים" וכו'. כברכות השחר צריך האדם להודות מעומק לבו לה' על צרכיו אלו. שמצד אחד בסיסיים לחייו ומאידך אין נצרך יותר מהם. לכן יש לברכם במתנות, לשים לב לכל מילה, ולהשוב מה היה קורה אילו חלילה היה חסר לי אחד מהם.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית 3293 * שלוחה 3

אתגרים בחינוך

רבי יהושע שושני

חוטא ומחטיא - צודק ומצדיק!

הרב ערמומובין הוא רב'ה נחמד כזה. בעל גוף עגלגל וסבר פנים חביב, חיוך תמיד מרצד על פניו המוקנות ומפילי ציטות הארוכים מתנפנסים ברוח בנאוה יהודית אמיתית. באותו בוקר סגריר היה הרב ערמומובין, האחראי בהפסקה. בידו האחת אחז ככוס קפה מהכיל ובין אצבעות ידו השנייה התפתלה לה ככאב הסיגריה הנצחית והמקומטת אותה היה מודליק בשרשרת מנדל אחד למשנהו. הילדים הרכים קפצו במגרש בעליזות תוך שהם מוסרים את הברור מאחד לשני ומשגרים צהלות שמחה לכל 'גול' שנכנס אל השער. עינו של הרב ערמומובין צדה את חלושי. הלוא הוא התלמיד חלש האופי של כיתה ד', "היי מה שלומך לושין? אמר הרב תוך שהוא מניח את ידו על כתפו של הילד וצועד עמו בנחת על שפת המגרש. "תגיד לושין, מה העניינים, איך אתה מרגיש, איך היה בשבת בבית? אתה בודואי יודע כמה אני אוהב אותך, נכון? אז תשמע... רציני לשאול אותך... אתה זוכר שאתמול מצאנו קסקושים על כל הקירות בכיתה? אז... אולי..." כאן הנמיך הרב את קולו וחייב את לושין בחיבה תוך שעיניו מתרוצצות אנה ואנה בניסיון להבטיח שאין איש מבחין בתחקור. "אולי אתה יודע מי עשה את זה?... אתה בטח מבין שזו מצווה גדולה לגלות לרבה'ה כדי שיוכל לתנך טוב יותר את התלמידים..." לושין התפתל באי נחות, אופיו הרך והעדין עמד לו לרועץ. בכל מאודו רצה לא להלשין על חברו אך הלחץ שהפעיל עליו הרבה'ה היה קשה. "אתה יודע עוד מעט יש את חלוקת הפרסים

השנתית ודווקא חשבתי עליך בהקשר לפרס הראשי, אז... מה אתה אומר?.. אתה נזכר אולי מי עשה זאת?... " לבסוף נשבר לושין חלושי. "נחומי" הוא פלט בקול שקט ומכב מושפל. פניו של הרבה'ה נהרו והוא מיהר להתפטר מלושין, מאדה ברנע את אווירת החיבה והסבלנות שאפפה אותו, רץ לטפל בנחומי החצוף שסוף סוף נתפס. טוב, ברור לכם כי הרב ערמומובין לא היה ולא נברא... הוא רק משל! משל כואב לדרך בה לא פעם אנו משהיתם בידיים את מידותיהם של ילדינו, רומסים ברגל גסה ערכים חינוכיים רבים רק בשביל להגיע להישג'ה הנחוצ לנו כאן ועכשיו. כמה פעמים אומר אבא לבנו "תענה לטלפון, אם זה פלוני, תגיד שאני לא בבית!" או אמא שבהבוק רגע מוצאת "היתר הלכתי" נפלא להקל בצניעות ביתה רק בגלל לחץ של יום שישי והיא חייבת לשלוח אותה למכולת רגע לפני שתיסגר... ומה קורה כשאנחנו מורעבים בעיר ניכר והמסעדה היחידה מצוידת בהכשר פשוט אמנם, אבל המוכר עם כיפה שחורה וזקן... הבה נפנים כי אין לנו אלא דברי התורה הוא! והאמת היא שיש התייחסות ברורה בשולחן ערוך לכל ספק הלכתי. האם, מתי ואיך מותר לבקש מילד מידע שלילי על חברו ומתי אסור. מהו גדר 'שעת הדחק' ועל מה ניתן לסמוך בשעה זו ועל מה לא. וישנה גם הדרכה ברורה מתי מקילים ומתי עומדים על העקרונות בכל מחיר ואפילו במחיר של יורג וכל יעבור. "אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד" ואני אומר, אוי לו לעם הארץ זה שבעודו חוטא ומחטיא את בניו, מחזיק הוא את עצמו למחנך דגול.

על חג החנוכה

רבי יהושע שושני

נרות חנוכה מהי?

מקום הנחת נר החנוכה - במסכת שבת (דף כא ע"ב) נאמר: "תנו רבנן, נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, אם היה דר בעלייה-מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים ובשעת הסכנה-כשאומות העולם הפרישו להדלקת נרות חנוכה-מניחה על שלחנו." אמר רבא במקרה כזה צריך נר אחרת להשתמש לאורת.

מצוה מיוחדת בנרות חנוכה שהצוה היא מבחוץ. בדרך כלל חגי ישראל ותוכן החגים מולם נחונים לתוך הבית היהודי, חנוכה מצוה להדליק את הנר מבחוץ לשם פירסום נס. על פתח הבית, מדוע דווקא על פתח הבית? הרמב"ם מביא את זה כאמת מאגרותיו שאחת המטרות של היוונים היתה שישראל לא יסגרו את פתחי בתיהם. אנחנו מכירים את הגוייה הזאת מהתקופה האחרונה, שהגרמנים גזרו שאסור להחזיק את הדלתות נעולות. בכדי לזכור את צרת הפתח שאסור היה להיות פתוחה-גת יחידה מצוה נרות חנוכה ליד פתח הבית. חכמינו ז"ל המשיכו את העניין, ולחזן בגמרא אנו שומעים שני חנוכה נדלק לצד שמאל של הפתח. כדי שתהיה המנוחה מימין ועד חנוכה משמאל ובשאלות של רב אחאי גאון (וישלה, כו) מוסף "ובעל הבית מצויץ כטליתו באמצע", וחזונו המשושל לא במחורה יתק, נהג זה שני החנוכה נמש על יד פתח הבית בחוץ נהג זהו בימי אבותינו, אולם בימי הגלות, ספידו התנרות מהגויים

חודלקו נרות חנוכה בחלון בסמוך לרשות הרבים, וכך הוא גם חדר לא", ישאננו יכילים לחזור על מנהג הקדוים ולהדליק את נר חנוכה בפתח הבית מבחוץ, ואנחנו יקרי ירושלים נוהגים להדליק על פתחי חבתים במסגרות המיוחדות לכך, וראוי היה להנהיג את דמנוג זה בכל משכנותינו בכל עיר ישראל. להבליט בזה את חרותנו בארצנו. מדוע אנו חוגגים שמונה ימים? "מאי חנוכה? דתנו רבנן, בנ"ה בבסליו זמי' דחנוכה תמיא אינון, דלא מספד ביון ולא להתענות ביון, שכמנסו היוונים להיכלל טמא כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום. בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותנו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד (ולפי גירסתו של רב האי גאון, ולא היה בו להדליק אפילו יום אחד), נעשה בו נס והדליקו טענו שמונה ימים" (מסכת שבת כא, ב).

לפי הגירסה שלנו מתעוררת באמת השאלה: שלפי זה חנס קרה שבעה ימים, ולא שמונה? ואנחנו יש מפרשים. שהיום הראשון לא קשור עם חנס, אלא קשור עם נצחון החשמונאים. לפי גירסת רב האי גאון הכל ברור, כי לא היה בפק השמן אפילו כרי יום אחד, ולשנה אחרת קבועים ועשאים ימים טובים בהלל וזודארה'ה אנחנו אומרים כל יום הלל שלם ואומרים במדעים אנחנו לך את "על חנסים שב אנחנו מלכדים את חנס מוסירת רבים ביד מעטים, טמאים ביד טהורים, רשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך. ולכל בית ישראל יהיה אור במושבותם. חג אורים שמח!

הנחת השולחן של יאיר בן אבהו - ביניהם הוציאתו מארץ חסין בן מיסל, ספידו חזר בת מיסל, מדינה בת מיסל, חזרה בת מיסל, אורח בת מיסל-הוציאתו מכל מעשה ידיו... מירושלם מיסל בת ירושלה בידיהם רות מלובלינה - ספרה, מירושלם וירושלה, אור בת דעות - חזון אבון, נצחונות צבאיות - דמאשישילת, חזרה בת חסידים - חזון אבון.

הדרה עברך

לראשונה בשידור חי:

סיום הש"ס הגדול בעולם

האירוע ההיסטורי של 'קול חי' ו'בית מרן' יתקיים בעז"ה במעמד מרן ורבנן שליט"א

המשא המרכזי, מרן הראשל"צ הגאון

רבי **יצחק יוסף** שליט"א

מופע מחיקלי מלא בהשתתפות:

מרדכי בן דוד

יידל ורדיגר | חיים ישראל | נפתלי קמפה

תזמורת 'המנגנים' בניצוחו של מאסטר מוישי רוט
מקהלת 'נשמה' בניצוחו של איציק פילמר

2,711
משתתפים

2,711
דפי גמרא

לומדים ומסיימים את הש"ס בו זמנית

האירוע
לגברים
בלבד

בנייני האומה
ירושלים

יום חמישי, נר חמישי של חנוכה
כ"ח כסלו תש"פ (26.12.19)

באתר טיקצ'אק
ובטלפון: 03-3751515

כרטיסים אחרונים

פתיחת שערים בשעה 19:30 | תחילת האירוע 20:00

המולנים
= THE BIG BAND =

הערה: להפלתם יקול סיטה בן יעקב ברוסל בנייאות - ברוסל ברוסל, סיו בן יוסף, ונו חנון, חמוה בן יודית - ונו חנון, סיוה בן נליה - לפניש, עבדיה משה בן ששהה - לפניש, סבב מושקחה יחזקאל - ברוסל חבלות, סבב בן שושנה - חרובות בן קוסא בוקר, ששה בן חיים - רש"ס העובד נחום, מרן אפרים בן קול - כל חיילות, אבי בן מרם - חבלות.